

УДК 346.2: 346.3: 346.5

О.М. ВІННИК,
*доктор юридичних наук, професор,
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка,
член-кореспондент Національної академії правових наук України*

ТЕХНОЛОГІЇ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА (ПРАВОВІ АСПЕКТИ)

Технології державно-приватного партнерства (далі – ДПП) є різновидом організаційно-господарських технологій (включно з управлінськими) [1, с. 50–51; 2, с. 139–140]. Зміст цього поняття можна визначити як сукупність засобів (насамперед, правових), що забезпечують започаткування такої форми співпраці носії публічних інтересів (держави, автономної Республіки Крим (АРК), органів місцевого самоврядування) з приватним бізнесом, управління партнерством та контроль за виконанням партнерами своїх зобов'язань у межах ДПП.

Світова практика застосування такої форми співпраці дала змогу виділити низку характерних ознак ДПП, що зумовлюють доцільність її використання на практиці та необхідність спеціального правового регулювання [3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]: 1) суспільна необхідність в реалізації складного та довгострокового проекту, для успішного здійснення якого державі чи територіальній громаді бракує можливостей, що й спонукає до встановлення ДПП; 2) участь у партнерстві принаймні двох сторін: одна з яких – держава чи територіальна громада в особі уповноважених органів, друга – представник приватного бізнесу; 3) наявність у сторін ДПП спільної мети та чітко визначеного публічного інтересу певного рівня (загальнодержавного, регіонального, місцевого); 4) партнерський (рівноправний) характер взаємовідносин ДПП (хоча і з домінуванням в ДПП публічних інтересів, що компенсується приватному партнерові шляхом надання йому низки так званих гарантій в процесі реалізації проектів ДПП); 5) об'єднання активів, управлінського досвіду, інших ресурсів учасників ДПП; 6) опосередкування відносин ДПП через правові документи, насамперед, договори (контракти), які укладають на започаткування та в межах ДПП; 6) дотримання принципу справедливості при розподілі між сторонами ДПП ризиків та результатів функціонування партнерства; 7) необхідність захисту інтересів економічної конкуренції з метою попередження монополізації ринку, де узгоджено діють сторони ДПП, зловживань з боку приватних партнерів; 8) регулювання відносин ДПП за допомогою

актів законодавства, що належать до різних правових інститутів (*договірного права; корпоративного права; державного, в т.ч. антимонопольно-конкурентного регулювання*) та галузей права¹.

Аналіз чинного Закону України «Про державно-приватне партнерство» [12] (далі – Закон про ДПП) та прийнятих відповідних актів законодавства дає можливість зробити висновок про врахування основних складових загальної технології ДПП, що напрацьована у світі, хоча і з одночасним ігноруванням інтересів економічної конкуренції (про яку в зазначеному Законі навіть не згадується за одночасної відсутності в антимонопольно-конкурентному законодавстві будь-яких положень про ДПП). Так, загальна технологія українського варіанта ДПП має такі характеристики:

- сторони ДПП – державний партнер як носій публічних інтересів (держава, АРК в особі уповноважених органів, орган місцевого самоврядування) і приватний партнер (суб'єкт/суб'єкти підприємництва) як носій/носії приватних інтересів;
- кваліфікуючі ознаки ДПП, що виділяють його з інших форм співробітництва держави та приватного бізнесу: а) забезпечення більш високих техніко-економічних показників ефективності діяльності, ніж у разі її здійснення державним партнером без залучення приватного партнера; б) довготривалість відносин (від 5 до 50 років); в) передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення ДПП; г) внесення приватним партнером інвестицій в об'єкти ДПП з джерел, не заборонених законодавством;
- сфери застосування ДПП: будь-які, крім видів господарської діяльності, які можуть здійснювати виключно державні підприємства, установи та організації [12, ч. 1 і 2 ст. 4];
- основне спрямування проектів ДПП (функції ДПП): проектування; фінансування; будівництво; відновлення; експлуатація; обслуговування; інші функції, пов'язані з виконанням укладених у рамках ДПП договорів [12, ч. 3 ст. 4];
- принципи ДПП [12, ст. 3]: рівність перед законом сторін ДПП, узгодження їх інтересів з метою отримання взаємної вигоди; заборона будь-якої їх дискримінації; незмінність протягом усього строку дії договору ДПП форми власності об'єктів, переданих державним партнером приватному партнеру для реалізації проектів ДПП; визнання партнерами прав та обов'язків, передбачених законодавством України та умовами договору ДПП; справедливий розподіл між

¹ У Німеччині відсутній спеціальний закон про ДПП. Відносини ДПП регулюються низкою актів законодавства, що належать до різних його галузей: конституційного, адміністративного, комерційного (інвестиційне, корпоративне та договірне, в т.ч. щодо державних закупівель), бюджетного, фінансового, податкового. Спеціальним актом про ДПП став Закон про прискорення ДПП (ÖPPBeschleunigungsgesetz), прийнятий у 2005 році. Це рамковий закон, який змінив ряд раніше діючих положень з операційного ДПП, боротьби з обмеженнями конкуренції, щодо державних закупівель, Федерального бюджету, інвестування та оподаткування [10]. Латвійський варіант ДПП передбачає регулювання відносин такого партнерства за допомогою актів законодавства, в т.ч.: законів «Про публічно-приватне партнерство»/Public-Private Partnerships Law від 18.06.2009 р.; «Про державні закупівлі»/Public Procurement Law від 06.04.2006 р., «Про структуру державного управління»/State Administration Structure Law від 06.07.2002 р., «Про державні та комунальні акціонерні компанії»/Law on State and Municipal Capital Shares and Capital Companies від 26.09.2002 р., Комерційного закону/Commercial Law від 13.04.2000 р., а також низки затверджених Урядом актів: про затвердження Положення про порядок фінансово-економічних розрахунків, визначення виду договору публічно-приватного партнерства та надання висновку щодо фінансово-економічних розрахунків від 06.10.2009 р. № 1152; Порядок реєстрації та обліку контрактів ППП від 13.10.2009 р. № 1184; Положення про Уповноважений орган та подання звіту про виконання договору державним партнером або його представником від 20.10.2009 р. № 1216; Положення про межі вартості контракту щодо концесійних будівельних робіт від 22.09.2009 р. № 1068; Правила щодо змісту повідомлень про концесійні процедури, порядок їх подання та зразки форм повідомлень від 28.09.2010 р. № 904 [11].

- партнерами ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках ДПП; визначення приватного партнера, як правило, на конкурсних засадах;
- використання договору як основного правового документа для опосередкування відносин ДПП, із закріпленням у законі відкритого переліку договорів [12, статті 5, 6] (договір концесії, договір про спільну діяльність, договір про розподіл продукції, договори про державні закупівлі) та ін.;
 - об'єкти ДПП [12, ст. 7]: об'єкти публічних форм (державної, комунальної) власності – як існуючі, що потребують реновації, так і створювані чи придбані об'єкти (крім об'єктів, щодо яких прийнято рішення про приватизацію); право власності на об'єкти ДПП не переходить до приватного партнера; такі об'єкти не можуть бути приватизовані протягом усього строку здійснення ДПП, а після припинення останнього – підлягають поверненню державному партнеру;
 - започаткування ДПП з дотриманням встановленого порядку [12, ст. 10–13], який включає низку етапів: 1) підготовка пропозиції про здійснення ДПП ініціатором встановлення відносин ДПП; 2) аналіз ефективності здійснення ДПП та виявлення можливих ризиків, пов'язаних з його реалізацією [12, ст. 11], що проводиться уповноваженим органом згідно з встановленим порядком [13] та методикою [14]; 3) обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення ДПП [12, ст. 12]; 4) прийняття рішення про здійснення ДПП, проведення конкурсу та затвердження результатів конкурсу з визначення приватного партнера уповноваженим органом;
 - конкурентні (як правило) засади визначення приватного партнера [12, ст. 14–17], в установленому порядку [15] і з урахуванням положень законодавства про договори, які опосередковують ДПП: про концесії [16; 17], про оренду державного та комунального майна [18], про угоди про розподіл продукції [19], про спільну діяльність [20, гл. 77, статті 1130–1143; 21, ч. 7 ст. 141; 22, п.п. «л» п. 18 ч. 2 ст. 5; п. 20 ч. 1 ст. 6, п.п. «ї» п. 1 ч. 1 ст. 7, ч. 2 і 3 ст. 13] тощо;
 - забезпечення приватному партнерові такого правового становища статусу, що, з одного боку, вимагає від нього підпорядкування вимогам українського законодавства незалежно від «національності» (вітчизняні чи іноземні суб'єкти підприємництва) шляхом встановлення національного режиму інвестиційної та господарської діяльності для приватних партнерів, передбачає надання їм низки гарантій та інших засобів підтримки [12, статті 20, 7, 8], а з другого – обов'язки виконання договірних та інших зобов'язань [23];
 - закріплення низки повноважень щодо ДПП за Урядом (щодо нормативного регулювання відносин ДПП [12, статті 1, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 21, 22]) та уповноваженим органом з питань ДПП [12, ст. 22] – Міністерством економічного розвитку та торгівлі України (Мінекономрозвитку) [24]. Деякі повноваження щодо ДПП закріплено і за Державним агентством з інвестицій та управління національними проектами (Держінвестпроект) [25, п. 4].

Разом з тим низку складових загальної технології ДПП законодавець проігнорував або визначив на підзаконному рівні.

Наприклад, вимоги до основної угоди ДПП (щодо її істотних умов) визначені в акті Уряду [15, пункти 6, 7], хоча вони рівно як і наслідки недотримання вимог щодо таких умов (не лише недійсність договору, а й недійсність самого партнерства, відповідальність осіб, з вини яких сталося подібне порушення), мають визначатися на рівні закону. Орієнтиром для запровадження такого регулювання можуть бути закони про публічно-приватне партнерство таких країн, як Словенія, Латвія та ін., з досить ґрунтовними положеннями

щодо угод партнерства [26, ст. 68–71, 89–90, 126–131; 27, ст. 62–85 та ін.]. Це відповідає й усталеній вітчизняній практиці регулювання договірних відносин: визначення істотних умов договору на рівні закону – Цивільного кодексу [20], Господарського кодексу [21], спеціальних законів. Прикладом останнього може бути Закон «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», який установив вимоги до договорів, що опосередковують трансфер технологій, закріпивши їх поняття, види, кваліфікуючі ознаки, обмеження [28, ст. 16–18].

Одним з ключових питань регулювання відносин ДПП є їх класифікація з метою визначення особливостей окремих видів, форм та моделей ДПП для встановлення спеціальних вимог до партнерства, з урахуванням зазначених особливостей. Класифікувати ДПП можна за різними критеріями:

- залежно від сфери суспільної діяльності, в якій започатковується ДПП (транспорт; житлово-комунальне господарство; охорона здоров'я; пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування; туризм тощо);
- за ознакою спрямування проектів ДПП і відповідно – обов'язків приватного партнера та його прав щодо об'єкта ДПП (зарубіжний досвід): O&M/Operations and Maintenance (експлуатація та технічне обслуговування об'єкта партнерства); OMM/Operations, Maintenance & Management (експлуатація, технічне обслуговування та управління об'єктом партнерства); DB/Design-Build (проектування–будівництво об'єкта ДПП); DBM/Design-Build-Maintain (проектування–будівництво–підтримання технічного стану збудованого об'єкта); DBO/Design-Build-Operate (проектування–будівництво–експлуатація збудованого об'єкта); DBOM/Design-Build-Operate-Maintain (проектування–будівництво–експлуатація–підтримання); DBFOM/Design-Build-Finance-Operate-Maintain (проектування–будівництво–експлуатація–підтримання); DBFOMT/Design-Build-Finance-Operate-Maintain-Transfer (проектування–будівництво–фінансування–експлуатація–передача–підтримання): подібна до попередньої (DBFOM), збудований об'єкт залишається в активах приватного партнера до закінчення строку контракту ДПП, після чого передається державному партнеру); BOT/Build-Operate-Transfer (будівництво–експлуатація–передача збудованого об'єкта після завершення ДПП державному партнеру); BOO/Build-Own-Operate (будівництво–володіння–експлуатація за певним призначенням об'єкта ДПП приватним партнером без передачі його у власність державному партнеру); BBO/Buy-Build-Operate (купівля приватним партнером активів – будівництво та експлуатація об'єкта ДПП за визначеним державним партнером призначенням) [29, с. 52–53; 30];
- за складом учасників ДПП: двостороннє ДПП (один державний та один приватний партнер); багатостороннє ДПП (на боці державного партнера – два і більше носіїв публічних інтересів: держава, АРК, орган/органи місцевого самоврядування; на боці приватного партнера – один/кілька суб'єктів підприємства); ДПП в поєднанні із соціальним партнерством (за участі державного та приватного партнерів, а також учасників соціального діалогу [31, ч. 2 ст. 4; 2, с. 144–148]);
- за рівнем ДПП: загальнодержавний (за участю держави), локальний (за участю органу місцевого самоврядування), змішаний або державно-локальний (на боці державного партнера – держава та орган місцевого самоврядування), міжнародний (за участю з боку двох партнерів вітчизняних та іноземних учасників)²;

² Можливість таких видів партнерства закладено в ст.2.1.3 проекту Інноваційного кодексу України [32, с. 14], що був розроблений групою харківських науковців.

- за формою ДПП та відповідно – за ознакою основного правового документа, що опосередковує відносини між партнерами ДПП: а) договірне ДПП (далі – ДогДПП), ключові засади якого закріплено в Законі про ДПП [12, ст. 5], відповідному акті Уряду [15, пункти 6, 7], та їх модифікації (концесійне ДПП, орендне ДПП, ДПП щодо розподілу продукції, ДПП державних закупівель та ін.); б) інституційне/корпоративне ДПП (далі – ІнстДПП), що передбачає використання державним та приватним партнерами господарської організації (за їх спільної участі в останній) для реалізації проектів ДПП; хоча така форма ДПП безпосередньо не закріплена Законом про ДПП, але можливість її застосування випливає із змісту його ст. 5, що закріплює відкритий перелік угод ДПП, а відтак – і передбачає наявність у сторін партнерства права на використання 1) засновницького договору при заснуванні ними господарської організації (як свідчить світова практика – зазвичай акціонерного товариства/АТ) або 2) угоди акціонерів [2, с. 87–97; 33, ст. 29] – при використанні партнерами вже діючого АТ (шляхом набуття часток в статутному капіталі) для забезпечення реалізації проектів ДПП, управління цим процесом та контролю за виконанням зобов'язань усіма учасниками відносин ДПП (партнерами та залученими ними виконавцями). Це, у свою чергу, зумовлює необхідність доповнення Закону «Про акціонерні товариства» [33] ґрунтовними положеннями щодо таких договорів у разі їх використання у відносинах ДПП [2, с. 139–144].

Якщо технології застосування таких договірних моделей ДПП, як концесія, оренда, угоди про розподіл продукції, визначені на рівні спеціальних законів [16–19] та прийнятих відповідних актів законодавства, то ІнстДПП потребує правового забезпечення.

Запровадження ІнстДПП дасть можливість вирішити низку проблем, в т.ч. підвищення ефективності використання державного та комунального майна без його приватизації, а відтак – і збереження профілю діяльності підприємств (на противагу приватизації, за якої новий власник цілісного майнового комплексу чи контрольного пакета акцій після завершення післяприватизаційного періоду експлуатації підприємства, протягом якого він має дотримуватися вимог закону та умов договору купівлі-продажу об'єкта приватизації [34, ч. 2 ст. 27], нерідко кардинально змінює долю підприємства, включаючи пере-профілювання діяльності або навіть ліквідацію підприємства, з огляду на комерційний інтерес такого власника). Оренда та концесія державного та комунального майна також набуває особливих рис у разі, якщо вона опосередковується ІнстДПП: зберігаються як суб'єкти господарювання підприємства, майно яких передається в користування/оренду (експлуатацію/управління) на умовах таких договорів, а постійний контроль за ефективністю використання державного/комунального майна забезпечується системою органів управління таким підприємством, завдяки його корпоратизації та участі в статутному капіталі обох партнерів – державного та приватного.

Як свідчить зарубіжний досвід правового регулювання відносин ДПП [26; 27; 2, с. 140–141] технології ІнстДПП відрізняються способом започаткування партнерства (шляхом заснування партнерами акціонерного товариства; продажу приватному партнерові частини акцій державного АТ; набуття державним партнером пакета акцій приватного АТ), можливістю поєднання договірної (наприклад, концесійної) та інституційної партнерства. Такі технології мають значну специфіку порівняно з виробничими. Зокрема, вони закріплюються законодавством та деталізуються на локальному рівні (договором ДПП, статутом господарської організації/АТ, що опосередковує ІнстДПП).

Складовими технологій такої форми ДПП є:

- основна угода ІнстДПП – засновницький договір або акціонерна угода, що (серед іншого) мають визначати особливості реалізації корпоративних прав акціонерами-партнерами;

- механізми, що забезпечують ключову роль в управлінні ІнстДПП з боку його партнерів. Хоча система органів управління та контролю АТ, порядок прийняття ними рішень визначається законом [33], проте мета діяльності такого АТ, участь у ньому не лише партнерів, а й акціонерів-інвесторів зумовлюють специфіку управління (провідна роль партнерів у вирішенні питань, пов'язаних з реалізацією проектів ДПП) і особливі форми захисту інтересів акціонерів-інвесторів (як компенсація за їх незначні можливості в управлінні ІнстДПП).

Використання вищезгаданих технологій потребує уваги законодавця, який досі не забезпечив на рівні закону регулювання відносин ІнстДПП, запровадження якого дасть змогу вирішити низку проблем, а саме:

- підвищити ефективність використання державного та комунального майна;
- попередити знищення виробничих потужностей, що має місце у сфері приватизації зазначеного майна після завершення післяприватизаційного періоду;
- забезпечити реалізацію пріоритетних інвестиційно-інноваційних та інших суспільно значущих проектів, що потребують значних коштів/ресурсів, шляхом об'єднання зусиль держави, АРК, територіальних громад та приватного бізнесу зі збереженням ключових контрольних функцій у держави щодо захисту публічних інтересів та попередження зловживань приватними партнерами (використання отриманих у рамках ДПП можливостей/гарантій на шкоду або поза межами ДПП).

Зазначені обставини зумовлюють необхідність внесення в Закон про ДПП відповідних змін та доповнень (щодо: основних засад інституційного ДПП, його модифікацій; специфіки угод такого ДПП, корпоративних прав партнерів і акціонерів-інвесторів та механізмів їх реалізації; порядку управління таким ДПП). Крім того, відповідних коректив потребує низка законів: «Про акціонерні товариства» [33] (стосовно особливості правового становища АТ, що опосередковує відносини ДПП, його акціонерів, порядку управління, підстав припинення, угод акціонерів); «Про цінні папери та фондовий ринок» [35] та «Про державне регулювання ринку цінних паперів» [36] – щодо специфіки правового режиму акцій АТ за участю державного та приватного партнерів (акції партнерів) і акціонерів-інвесторів (акції інвесторів ДПП), а також вимог до емісії таких акцій.

Законодавцеві слід врахувати і складність системи органів, що здійснюють державне регулювання відносин ДПП: крім уповноваженого органу з питань ДПП (Мінекономрозвитку України [24]) та Держінвестпроекту [25, п.п. 1, 19, 21 п. 4], низку повноважень має Кабінет Міністрів України (в т.ч. щодо нормативного регулювання), інші органи, що опікуються державним регулюванням у певних галузях економіки, на певних товарних ринках, в т.ч. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [37] – при використанні АТ за ІнстДПП, Мінрегіон [38] – щодо проектів ДПП, які передбачають будівництво та/або реновацію будівель та споруд, їх комплексів, тощо), і зазвичай анти-монопольні органи. Отже, у Законі про ДПП слід визначити рівні та органи державного регулювання відносин ДПП, повноваження та загальні засади координації діяльності цих органів щодо ДПП, відповідальність за невиконання/неналежне виконання закріплених за ними повноважень, в т.ч. у разі завдання шкоди учасникам ДПП.

Ефективність технологій управління ДПП передбачає визначення на законодавчому рівні основних засад такого управління, а на рівні договору – врахування специфіки відносин певного ДПП (складу учасників – партнерів; спрямованості та вартості проектів ДПП; залучення до їх реалізації виконавців, що не є партнерами ДПП; галузей та сфер економіки, задіяних в реалізації проектів ДПП, тощо). Разом з тим, з метою попередження зловживань та забезпечення ефективності ДПП за Урядом доцільно закріпити право на затвердження Типової угоди ДПП з визначенням меж договірної свободи сторін

ДПП (можливості віддзеркалення в угоді специфіки конкретного ДПП), а також передбачити відкритість інформації про угоди ДПП (з огляду на участь в них носіїв публічних інтересів та використання ресурсів загальнодержавного та/або регіонального значення). Інформаційна відкритість ДПП має створити кордон для корупційних зловживань у сфері ДПП та відповідно – забезпечити реальну соціальну спрямованість ДПП. Цьому має сприяти і розв’язання проблем захисту економічної конкуренції у сфері ДПП, оскільки останнє може становити загрозу економічній конкуренції і потребувати попередньої згоди антимонопольних органів або Уряду у разі наявності в ДПП ознак кваліфікованої економічної концентрації [39, ст. 24] або узгодженої конкурентної поведінки учасників ДПП [39, ст. 5, 6]).

Разом з тим згадку про необхідність узгодження питань щодо ДПП з антимонопольними органами знаходимо в одному з актів Уряду щодо ДПП [15, п. 14], проте ці положення а) вельми лаконічні і б) такі, що не віддзеркалені у відповідних актах антимонопольно-конкурентного законодавства АМЗ [39; 40].

Крім того, з боку державного партнера (як заінтересованої особи) може мати місце антиконкурентна поведінка (у формі надання приватному партнеру не передбачених законом пільг чи інших переваг, які ставлять їх/приватних партнерів у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції [39, ст. 15].). Не виключені й випадки вчинення інших антиконкурентних дій, монополістичних зловживань з боку учасників ДПП.

Загалом встановлення відносин ДПП зазвичай впливає на стан конкуренції на відповідному ринку, оскільки тією чи іншою мірою узгоджується поведінка на ринку приватного партнера (а на його боці можуть бути і кілька суб’єктів підприємництва [12, абз. 2 ч. 1 ст. 1]) та державного партнера, який є не лише суб’єктом організаційно-господарських повноважень [21, ч. 6 ст. 3, ст. 8], а й суб’єктом владних повноважень [41, п. 7 ч. 1 ст. 3].

Зазначена обставина зумовлює спеціальне антимонопольно-конкурентне регулювання відносин ДПП з внесенням відповідних доповнень у Закон про ДПП [12] та акти антимонопольно-конкурентного законодавства [39; 40 та ін.].

ДПП як альтернатива приватизації державного та комунального майна [42] та інших засобів реформування державного та комунального секторів економіки спроможне забезпечити високий рівень ефективності використання об’єктів публічних форм власності та реалізації пріоритетних для суспільства проектів.

Підсумовуючи, можна констатувати вельми складну економіко-правову природу відносин ДПП, що не обмежується колом порушених тут проблем і потребує фундаментальних досліджень. Започаткування останніх з правових питань ДПП у формі монографій [2] та дисертацій [43; 44] свідчить про появу нового напрямку в юридичній науці – правого регулювання відносин ДПП. Результати таких досліджень мають лягти в основу пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання відносин ДПП і практики його застосування, а згодом – розробки та прийняття акта рекомендаційного характеру з питань запровадження ДПП на зразок прийнятих в ЄС [45] та Канаді [46], що особливо важливо для локальних (за участю органів місцевого самоврядування).

Джерела

1. Управлінські технології: поняття та види [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.pravo.vuzlib.net/book_z811_page_30.html
2. *Вінник О.М.* Проблеми правого регулювання корпоративних і партнерських відносин: Монографія / *Вінник О.М.* – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2010. – 166 с.

3. Public-private partnership (PPP) [Electronic resource]. Wikipedia. — Way of access : http://en.wikipedia.org/wiki/Public%E2%80%93private_partnership
4. United Nations Economic Commission for Europe. GUIDEBOOK ON PROMOTING GOOD GOVERNANCE IN PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS. New York and Geneva, 2008 [Electronic resource]. // <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/ceci/publications/ppp.pdf>
5. *Агроскин В.* “О кооперации”. Три вопроса о частно-государственной кооперации [11.05.2003] [Электронный ресурс] / Виктор Агроскин. — Режим доступа : <http://prompolit.ru/86878>.
6. Государственно-частное партнерство: симбиоз государства и бизнеса [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://bujet.ru/article/59841.php>.
7. *Кнаус В. В.* Управление развитием государственно-частного партнерства . автореферат дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.05 [Электронный ресурс] / В. В. Кнаус — Режим доступа : <http://www.rags.ru/files/dissertation/437.doc>
8. Green paper on public-private partnerships and community law on public contracts and concessions [Electronic resource] EUR-Lex. — Way of access : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004DC0327:EN:NOT>
9. Руководство по партнерству государственного и частного секторов : Public-Private Partnership (PPP) Handbook [Электронный ресурс] Азиатский банк развития. — ADB.org. — Режим доступа : <http://www.adb.org/Documents/Translations/Russian/Public-Private-Partnership-ru.pdf>.
10. Public Private Partnerships In Germany – An Overview [Electronic resource]. // <http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=87762>
11. Normative acts [Electronic resource] // http://www.ppp.gov.lv/en/view_1277.html
12. Про державно-приватне партнерство : Закон України від 01.07.2010 р. // ВВР. — 2010. — № 40. — Ст. 524.
13. Порядок проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства, затв. постановою КМУ від 11.04. 2011 р. N 384 // Офіційний вісник України. — 2011 р. — № 28. — Ст. 1168.
14. Методика виявлення ризиків, пов’язаних з державно-приватним партнерством, їх оцінки та визначення форми управління ними, затв. пост. КМУ від 16.02.2011 р. N 232 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 18. — Ст. 769.
15. Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об’єктів державної, комунальної власності та об’єктів, які належать Автономній Республіці Крим, затв. пост. КМУ від 11.04.2011 р. № 384 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 28. — Ст. 1168.
16. Про концесії : Закон України від 16.07.1999 р. // ВВР. — 1999. — № 41.— Ст. 372.
17. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг : Закон України від 14.12.1999 р. (в ред. Закону від 15.01.2009 р.) // ВВР. — 2009. — № 25. — Ст. 312.
18. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 10.04.1992 р. (в ред. Закону від 14.03.1995 р.) // ВВР. — 1995. — № 15. — Ст. 99.
19. Про угоди про розподіл продукції : Закон України від 14.09.1999 р. // ВВР. — 1999.— № 44. — Ст. 391.
20. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // ВВР. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
21. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. // ВВР. — 2003.— № 18, № 19–20, № 21–22. — Ст. 144.
22. Про управління об’єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. // ВВР. — 2006.— № 46. — Ст. 456.
23. Порядок надання приватним партнером державному партнеру інформації про виконання договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, затв. пост. КМУ від 09.02. 2011 р. № 81 // Офіційний вісник України. — 2011 р. — № 10. — Ст. 458.

24. Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: затв. Указом Президента України від 31.05.2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 41. – стор. 20. – ст. 1666.
25. Положення про Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України, затв. Указом Президента України від 12.05.2011 р. // Офіційний вісник України. – 2011. – № 39. – Ст. 1593.
26. PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP ACT (ZJZP) [Electronic resource] – Way of access : www.mf.gov.si/slov/javnar/53646-ZJZP_EN.pdf
27. Public-Private Partnerships Law, 9 July 2009 [Electronic resource] – Way of access : http://www.ppp.lv/fetch_6625.html.
28. Про державне регулювання відносин у сфері трансферу технологій: Закон України від 14.09.2006 р. // ВВР. – 2006. – № 45. – Ст. 434.
29. Types of Public-Private Partnerships [Electronic resource]. – Way of access : <http://www.ncppp.org/howpart/ppptypes.shtml>
30. Directive 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 coordinating the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors [Electronic resource] EUR-Lex. – Way of access : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0017:EN:NOT>
31. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23.12.2010 р. // ВВР– 2011, N 28. – ст.255.
32. Проект Інноваційного кодексу України. – Х. : Право, 2011. – 136 с.
33. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. // ВВР. – 2008. – № 50–51. – Ст. 384.
34. Про приватизацію державного майна : Закон України від 04.03.1992 р. (в ред. Закону від 19.02.1997 р.) // ВВР. – 1997. – № 17. – Ст. 122.
35. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. // ВВР. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
36. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. // ВВР. – 1996. – № 51. – Ст. 292.
37. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 р. // Офіційний вісник Президента України. – 2011. – № 31. – Ст. 1193.
38. Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затв. Указом Президента України від 31.05.2011 р. № 633/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 17. – Ст. 788.
39. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. // ВВР. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
40. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26.11.1993 р. // ВВР. – 1993. – № 50. – Ст. 472.
41. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. // ВВР– 2005, № 35–36, № 37. – Ст. 446.
42. Державно-приватне партнерство як альтернатива приватизації // http://www.ier.com.ua/ua/publications/consultancy_work/?pid=1916
43. Шликов Д.В. Правова природа оренди майна як форми державно-приватного партнерства. Автореферат дис. к.ю.н.: спец. 12.00.04 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого / Д.В.Шликов. – Харків, 2010. – 20 с.
44. Сиротюк О.Д. Господарсько-правові засади державно-приватного партнерства. Автореферат дис. к.ю.н.: спец. 12.00.04./ Інститут економіко-правових досліджень НАН України / О.Д.Сиротюк. – Донецьк, 2011. – 18 с.

45. Public Private Partnership. A Guide for Local Government // http://www.cscd.gov.bc.ca/lgd/policy_research/library/public_private_partnerships.pdf

46. Guidelines for Successful Public – Private Partnerships // http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/PPPguide.htm http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/ppp_en.pdf

Анотація. Стаття присвячена проблемам правового регулювання відносин державно-приватного партнерства в Україні та організаційним технологіям, що використовуються у цих відносинах. Визначено ключові риси державно-приватного партнерства, проаналізовано стан актів законодавства, що регулюють відносини такого партнерства, виявлено прогалини в правовому регулюванні та запропоновано шляхи їх подолання.

Аннотация. Статья посвящена проблемам правового регулирования отношений государственно-частного партнерства в Украине и организационным технологиям, применяемых в этих отношениях. Определены ключевые черты государственно-частного партнерства, проанализировано состояние актов законодательства, регулирующих отношения такого партнерства, выявлены пробелы в правовом регулировании и предложены пути их преодоления.

Summary. The article covers the problems of legal regulation of public-private partnership relationships in Ukraine and organizational technologies used within the scope of these relationships. The key features of public-private partnership are defined, classification of such partnerships according to different criteria (by level – national and regional, by form – purely contractual and institutional, by nature and content of PPP projects that correspond to the models of such a partnership and mostly to the types of contracts mediating them – concession, lease, government procurement agreements etc.) is carried out. Legislative acts governing public-private relationships in Ukraine are examined, gaps and other drawbacks of legal regulation are identified, ways of improvement the regulation are also proposed.

Particular attention is given to the institutional form of PPP that allows to enhance its efficiency and constitutes an alternative to privatization of state property. Considering the foreign experience (of the EU, Latvia, Slovenia, Croatia and other countries) it is recommended to implement in Ukraine this PPP form which requires making a number of changes in the legislation that governs the relationships of such a partnership, determines the legal status of joint-stock companies and securities legal regime, as well as provides protection of economic competition.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; державний партнер; приватний партнер; форми державно-приватного партнерства; організаційно-господарські технології; вдосконалення правового регулювання.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство; государственный партнер; частный партнер; формы государственно-частного партнерства; организационные технологии; совершенствование правового регулирования.

Keywords: public-private partnership, public partner, private partner; forms of public-private partnership, organizational technologies, improvement of legal regulation.

Стаття надійшла до редакції журналу 09.12.2011 р.